

TISKOVÁ ZPRÁVA

Předčasný porod mohou lékaři předpovědět

Pouhých 45 minut stačí lékařům k odhalení rizika předčasného porodu. Unikátní projekt „Screening rizika předčasného porodu zavedením programu QUIPP“ poprvé v ČR nabízí nastávajícím maminkám lékaři Gynekologicko-porodnické kliniky VFN a 1. LF UK Praha. Projekt realizuje Ústav zdravotnických informací a statistiky (ÚZIS) ČR ve spolupráci s Gynekologicko-porodnickou klinikou VFN a 1. LF UK Praha, kde bude vyšetřena více než tisícovka žen s rizikem předčasného porodu z celé ČR.

Předčasný porod čili porod dítěte před dokončeným 37. týdnem těhotenství je v současnosti nejvýznamnější porodnický problém v hospodářsky rozvinutých zemích. V loňském roce se v ČR předčasně narodilo bezmála 8 tisíc dětí, což je asi 7 % z celkového počtu novorozenců.

„České porodnictví v porovnání se zahraničím dosahuje výborných výsledků. V ČR významně poklesla mortalita matek i novorozenecká úmrtnost v ČR je dlouhodobě velmi nízká, řadí nás mezi evropské země s nejnižším počtem úmrtí dětí krátce po porodu. Kromě toho máme 13 intermediárních pracovišť a 12 perinatologických center pro nedonošené děti, ale frekvenci předčasných porodů se za posledních padesát let snížit nepodařilo,“ konstatuje ředitel Ústavu zdravotnických informací a statistiky prof. Ladislav Dušek.

Ve hře je řada faktorů zdravotních, ale například i věk a stres

Příčina spontánního předčasného porodu dosud není spolehlivě objasněna. Rizikové faktory předčasného porodu rozdělujeme na neovlivnitelné a ovlivnitelné. Mezi neovlivnitelné rizikové faktory zejména patří předchozí předčasný porod, infekce těhotné ženy, nadměrně rozepjatá děloha (u vícečetných těhotenství) a těhotenství v pozdním věku, zvláště pak u prvorodiček. *„Průměrný věk matek v Praze je významně vyšší než v celé ČR. Průměrný věk prvorodiček v Praze byl v roce 2019 31 let, tedy stejně jako před pěti lety (v roce 2014), naopak před 10 lety (rok 2009) byl věkový průměr 30 let. V rámci celé České republiky je věk prvorodiček v průměru 29 let a deset let zpět (2009) to bylo 27 let“*, upřesňuje prof. MUDr. Antonín Pařízek, CSc., vedoucí lékař Perinatologického centra Gynekologicko-porodnické kliniky VFN a 1. LF UK. Mezi ovlivnitelné rizikové faktory předčasného porodu patří kouření a užívání drog u těhotné ženy, chybějící prenatální péče, krátký interval mezi porody, anémie (chudokrevnost) i stres těhotné ženy.

Za 45 minut lékaři zjistí možná rizika

„Maminky, gynekologové a porodníci z celé České republiky teď mohou využít služeb porodnice „U Apolináře“ a zapojit se do rozsáhlého screeningového projektu s využitím metody QUIPP, která se používá ve Velké Británii,“ upozorňuje prof. Antonín Pařízek.

Během krátké návštěvy do 45 minut délky mohou lékaři předpovědět riziko hrozícího předčasného porodu. Metoda míří především na skupinu žen se zatíženou porodnickou anamnézou. Jsou to těhotné, které prodělaly předchozí předčasný porod, narození mrtvého dítěte nebo potrat ve 2. trimestru (či dva a více potratů v 1. trimestru), případně mají zkrácené děložní hrdlo pod 25 mm. *„V roce 2018 rodila předčasně každá 5. žena s touto anamnézou, a naopak pouze každá 20. žena bez výše zmíněné anamnézy,“* vypočítává prof. Ladislav Dušek.

Fetální protein fibronektin může signalizovat nebezpečí

Vyšetření se provádí ve 22. až 27. týdnu těhotenství a jedním z parametrů pro vyhodnocení je koncentrace fetálního fibronektinu. *„Fibronektin je glykoprotein přítomný ve vaginálním sekretu v rané fázi těhotenství. S postupujícím těhotenstvím mizí a jeho přítomnost před 34. týdnem gravidity naznačuje blížící se předčasný porod“* vysvětluje MUDr. Patrik Šimják, vedoucí lékař oddělení šestinedělí Perinatologického centra Gynekologicko-porodnické kliniky VFN a 1. LF UK. *„Díky*

TISKOVÁ ZPRÁVA

specializovaným oddělením a skvělé péči sice dnes většina miminek předčasný příchod na svět zvládá a prospívá, ale přesto řada rodin bojuje s následky nedonošenosti, nemluvě o situaci, kdy dítě předčasný porod nepřžije. Řada předčasně narozených dětí zápasí s celoživotním postižením a mnoho rodin takovou zátěž neunes a rodiče se rozcházejí,“ zdůraznil profesor Pařízek. I proto je důležité rizika předčasného porodu minimalizovat.

Vyšetřeno bude víc než tisíc žen v riziku z celé ČR

Pilotní projekt realizuje Národní screeningové centrum ÚZIS ČR ve spolupráci s Gynekologicko-porodnickou klinikou 1. LF UK a VFN v Praze za finanční podpory z Operačního programu Zaměstnanost. V rámci projektu bude vyšetřeno přes tisícovku žen v riziku předčasného porodu z celé ČR. Cílem pilotního projektu je připravit, otestovat a posoudit zavedení této screeningové metody do standardní zdravotnické péče v České republice.

O Všeobecné fakultní nemocnici v Praze

www.vfn.cz

Všeobecná fakultní nemocnice v Praze (VFN) představuje významné zdravotnické zařízení, patřící mezi největší nemocnice v ČR. Všeobecná fakultní nemocnice v Praze poskytuje základní, specializovanou, a zvláště specializovanou léčebnou, ošetrovatelskou, ambulantní a diagnostickou péči dětem i dospělým ve všech základních oborech. Zajišťuje také komplexní lékařskou péči, včetně technologicky náročných příprav cytostatik nebo sterilních léčivých přípravků.

Kromě poskytování zdravotní péče je VFN hlavní výukovou základnou 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze a současně jedním z nejvýznamnějších vědeckých pracovišť v oblasti léčebných a diagnostických metod v České republice. Nemocnice má nejdelší tradici akademické medicíny v ČR a od svého založení do současnosti je největším výzkumným medicínským pracovištěm v ČR.

O 1. lékařské fakultě Univerzity Karlovy

www.lf1.cuni.cz

1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy je největší z českých lékařských fakult – navštěvuje ji přes 4500 studentů. Základními studijními programy jsou všeobecné a zubní lékařství, kromě nich nabízí fakulta studium dalších zdravotnických oborů, specializační a celoživotní vzdělávání a řadu doktorských programů. Každoročně absolvuje 1. LF UK více než 300 nových lékařů.

Fakulta je zároveň nejproduktivnější institucí v biomedicínském a klinickém výzkumu. Vědecká práce, pregraduální a postgraduální výuka se koná na 75 teoretických ústavech a klinických pracovištích společných se Všeobecnou fakultní nemocnicí, Fakultní nemocnicí v Motole, Ústřední vojenskou nemocnicí, Thomayerovou nemocnicí, Nemocnicí Na Bulovce i v dalších mezioborových centrech.

1. LF UK se rovněž podílí na projektu BIOCEV – evropském vědeckém centru excelence v oborech biotechnologie a biomedicíny – a projektu Kampus Albertov, zaměřeném na rozvoj excelentních vědeckých a výukových aktivit Univerzity Karlovy v oblasti přírodních a lékařských věd.

O Národním screeningovém centru ÚZIS ČR

<https://nsc.uzis.cz>

Národní screeningové centrum (NSC) vzniklo v rámci Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR za účelem podpory a zlepšení screeningu a prevence vážných onemocnění v České republice. NSC nabízí občanům nové či vylepšené screeningové nebo preventivní programy týkající se například chronické obstrukční plicní nemoci (CHOPN), diabetické retinopatie, onemocnění štítné žlázy v těhotenství či nádorových onemocnění. V současnosti je NSC financováno z prostředků čerpaných z fondů Evropské unie a svoji činnost realizuje za podpory Ministerstva zdravotnictví ČR.